

Имаш претенции, че вървиш праволинейно, па в един момент законът те наказва

Селма, р. 1969

Казвам се Селма, на четиресет и осем години, родена съм в така нареченият сега вече град Койнаре, там съм живяла, след това се преместваме в Симитли. Баща ми всъщност е от северна България, майка ми от Симитли, в момента живееме, до момента оттогава, от седемдесет и първа година, живея в Симитли в нормално работническо семейство. Майка ми е била обикновена работничка, не знам сега как се казват предприятията, в които е работила, баща ми първоначално като идва в Симитли е бил военен, след това започва работа в българските държавни железници като кондуктор, началник влак и така нататък, с тридесет и пет-с тридесет и осем години трудов стаж. Две деца сме, имам и сестра, която е с три години по-малка от мен и горе-долу изцяло живота ми минава в Симитли и областта. Значи основно средно образование завършвам в Симитли в СОУ „Св. Кирил и Методий“. Единственото нещо, за което съжалявам е, че след това не продължих образованието си, оставам само със средно образование, защото животът ми се е стекъл вече така, докато съм била ученичка, може би не споменах в началото, държа да подчертая, че съм с ромски, с цигански произход, това е нещото, което никога не ме е притеснявало, никога не съм имала проблеми в начина на общуване в приятелството, в компании, с работа по-нататък в живота ми. Не е било проблем и до ден днешен, че аз съм от цигански произход. След завършване на образованието ми така ми се стече животът, че на двадесет години се случи така, че родих първото си дете. Вече бях семейна, имам две деца, двадесет и седем и двадесет и пет годишни, момиче и момче. Вече, като станаха и те ученици, ме пое животът с работа, работата, която съм работила е ...била съм търговка, занимавала съм се с търговия, точното наименование продавач-консултант в град Благоевград, дванайсет години съм работила в центъра на Благоевград, ул., Тодор Александров“.

И горе - долу така започва семейният ми живот, в спокойно семейство съм израсла, с възпитание, с манталитет, с държание, с учене на правилни и неправилни неща, до ден днеска претендирам, че спазваме нещата, които сме ги научили от моите родители. Предала съм ги на децата ми, имам претенции и спокойно мога да кажа, че аз се гордея с децата ми и с начина им на живот. Досега дъщеря ми е вече семейна, искам да подчертая, че

точно затова, че сме различни, че не сме усетили от това, че сме цигани, женена е за българин, имат си едно бебенце, детенце на две годинки, баба съм вече и така.... Синът ми още не е семеен, което се радвам, щото децата ми, не знам дали е било грешка или е било правилно, но не направиха това, което аз съм направила в живота - да станат толкова млади родители.

Дъщеря ми се ожени на двадесет и четири години , синът ми е на двацет и пет години в момента и все още не е семеен, и какво друго да ви разкажа от живота ми. Търговията, работата и общуването с хора, запознанства. Познавам хора, дето се казва, малко от по-високите стъпала, познавам хора, които и буквално са били на дъното, но за мен е абсолютно... поставям ги на един пиедестал, ако ми кажат „здравей“, аз ще им отговоря, това, че те са в дъното, си е техният избор, никога не пренебрегвам хората и възпитавам по тоя начин и децата си и съм ги възпитала никога да не пренебрегват хората без значение какви са: бедни, богати, цигани, българи, турци, щото животът е едно такова колело, не знаеш къде и утре в живота с кой ще се срещнеш и кой може да ти подаде ръка, защото сега, откакто са вече 2000 - 2001 се отвориха по-спокойно границите за нас, вече оставихме търговията и започмахме да се движим по Европа, в Италия сме били и до ден днешен ходим, мъжът ми повече време. Аз само лятото, шото няма как да си оставя децата без надзор. Била съм единствено по-дълго време за две години, това беше много отдавна 2003 година, когато се изискваше документ и разрешение да заминаваш за държавата, предлагаша ми да си взема и децата, за да може да си заживеем там като семейство, да се учат и образоват там, но аз не го предпочетох.

Просто си предпочетох България и образованието в България, за което не съжалявам щото, дъщеря ми е последна година, завършва, тя е студентка в Югозападния университет с „Публична администрация“, сега трябва да записва някаква магистратура, не мога да ви кажа конкретно какво.

И така..... сега друго, което мога да ви разкажа интересно или как да го нарека нещо хубаво, шото в живота няма как да има само хубави неща.

Хубави неща, от една страна, аз никога не съм имала конфликт от това, че съм циганка и съм приемана, на която и врата да съм почукала, съм отваряна, но във връзка с това да го докажа, че не съм била пренебрегната от това, че съм циганка. Искам да разкажа една случка от живота ми, един лош етап от живота ми, който ми се е случил...това беше, значи синът ми е

бил колко ... може би девет-десетгодишен е бил - 2000 година става тук един конфликт, една случка, такава една ситуация детска такава история и се получава един сблъсък с полицията в град Симитли. Беше оказан психически, физически тормоз не само на мойто дете, а и на още две деца, които са били с него, подробности не знам дали е нужно да ги разказвам, сега каква е била ситуацията, но аз така като един отговорен и съвременен гражданин на държавата предпочетох да ги няма тея клишета, дето се казва, че циганите всички вървят вкупом и са убийци и се казва, такива груби, арогантни, вулгарни. Не е имало такива скандали, аз предпочетох да си спазва закона, за да преценя дали има разлика в това, че децата са били циганчета, плюс мойто дете, едно от моите деца, предпочетох да си ги съдя, по закон да си защитавам правата, по закон.

Доволна съм от законодателството на България, защото бех приета просто като една страдаща майка, бяха ангажирали медии, вестници, телевизии, и никога не съм се срамувала от това, че съм циганка и че децата са били цигани, че заради това е наложен този тормоз над тях. В крайна сметка полицията, нали, съдът даде наказание за конкретните полицаи, които са се отнесли така, не искам да им споменавам имената, щото Симитли е малък град, познаваме се хората, то е минало, но все пак е една рана, която едва ли някога ще я забравя. Но по-интересното в случая е, че когато беше този период от живота ми, се запознах... шото дойдоха хора и от много организации, такива защитници, нали...правото на детето, закрила на детето.

Дойде един чужденец, само мога да ви кажа първото име. Казва се Якоб, той е един евреин, доколкото разбрах, шото тогава имахме много посещения и той ми беше направил предложение, което ми предложиха аз да стана емигрант. Предлагаша ми поданство на цялото семейство в Канада, но аз трябваше да се обявя срещу държавата. Те искаха просто така да ги обърнат нещата, че едва ли не на политическа основа, нали за расовата дискриминация. Аз смело и така открито го отхвърлих това предложение, щото аз също имам приятели в полицията и то хора на постове и не мога аз ... за мен това беше една лъжа, аз да си гледам само собствения интерес. Отказах го това предложение и също казах, "Аз не се обявявам срещу държавата, срещу полицията, аз се обявявам срещу конкретни хора, които по некаква случайност са служители на полицията", аз това нещо не мога да го приема. Това е бил така ..единственият по-

тежък период в живота ми, в които постоянно съм подчертавала, че съм циганка, че детето ми е циганче. Това е била единствената ситуация. Оттам нататък – детството ми е безгрижно, задоволено дете съм била, не само аз, а и сестра ми. Не сме били деца, които са мизерствали. Откакто сме родени, откакто се помня сме в дом, имаме дом...имаме образование, имаме приятели, имаме роднини...Общо взето добре ми е протекъл живота, но малко сега вече с течение на годините, с течение на времето се явяват други неща – родителите заболяват, няма да ги оставиш, трябва да се грижиш за тях по некакъв начин. Имам внуче - да ми е живо и здраво – това, за което се грижа в момента, даже тая година не съм ходила даже и лятото на Италия, само и само да бъда с него, шото дъщеря ми имаше изпити, за да може да се завърши...и това е общо взето. Ако искате вече нещо, нещо конкретно мога да ви разкажа, например за живота ми в Италия, защото аз имам претенции например, не претенции, ааа , как да го кажа...аз съм си създала някакво име като личност и на семейството ми. Симитли не е голям град, познаваме се, то сме една шепа хора. Няма как да не се познаваме. Мисля, че съм си изградила добро име, не само като човек, а добре име изцяло на семейството ми. По някакво стечение на обстоятелствата , по тоя начин ми протече и животът в Италия. Значи..ние сме ...осемдесет и осма година аз заживях с него, деведесета година ми беше първото раждане на момичето. 2002 за първи път, първо отиде мъжът ми в Италия и една година след него вече аз отидех, но и тука в България, аз докато съм била работник по магазините, продавач по магазините, той си е бил работник. Работеше и той в Българските държавни железници. Занимаваше се с електрификацията, тогава минаваше тука над града, която, така или иначе, не се ползва – нема значение . Не сме били хора, които сме мързелували ... – първото, което е. Второ, което е, аз до ден днешен, въпреки че нямам работа, в момента съм безработна, аз нямам регистрация в Бюрото по труда като безработен човек. Защо ?! Просто възпитанието не ми го позволява, защото аз за тия пет – шест месеца, които отивам на Италия, аз изкарвам например толкова пари, колкото един човек, който ще има по-голяма нужда от тоя подпис - нека се даде на него. Поне аз мисля така ! Не искам да се записвам като безработна, а в същото време да взимам, защото хиляда евро, например, хиляда и петстотин евро не са малко пари за България . То и за чужбина не са малко пари. И .. по същия начин и в Италия. И там работата, която съм я работила , значи отидох и в началото работих като в един бар, бех

барманка. След това отидех в един голям „Ипер“ се казва в Италия, един вид както са „Лидъл“, „Кауфланд“, както са тия магазини, там съм работила на касата. В момента лятото ходя в туристическа зона. Работа в една „пиядина“, в „Дюнер“, така че търговията ме съпътства абсолютно навсякъде, където и да отида, но това е единствената държава, в която съм била. С хората, с които там сме общували, и там не са били обикновени хора. Благодарение на тях съм се запознала със законите на държавата, щото това като попаднеш в един по-малък град, щото там всичко се води ... градовете са много малко, там всичко това за тях е село...и вече ти като работиш в центъра на града, няма как, те ти влизат клиентите и работата ти позволява да се запознаваш с хората – да общуваш с тях. Мога да кажа, че и там запознанството ни е било с хора, които са така били с име в града си – с кмета на града, маршала на града, директора на банката – такива хора. Запознала се бях със законите им и винаги сме давали съвети с моя мъж на младежите, които идват на Италия за сезонна работа- да се внимава какво се прави, щото изключително законите са страшни в Италия. Така се случи, че се сблъскахме със законодателството, даже в Италия се сблъскахме. Мъжът ми като свидетел, като участник в една случка в Италия, се наложи да усети последствията и от законите в Италия. Негов приятел е праволинеен в България, обаче...в Италия, защото тормозеше страшно много жената и..едно малко наказание, което се отрази страшно много на семейството ми. В смисъл и психически, и финансово, и във всяко едно естество, щото това беше за нас един шок. Сега аз не мога да разказвам само хубавите моменти от живота ни, а това е нещо, което се е случило и няма как да не го кажа и го казвам с цел, че моят мъж е страшно изряден, страшно добър, страшно възпитан. В стремежа си да помогне на близкия, на познатия, ударите на закона паднаха върху неговата глава, щото той бил там и тая жена изрева с документи, с документация, с плащане на данъци, осигуровки, абсолютно всичко, щото той работеше в американска база, която даже много трудно италианци могат да постъпят на работа там. Той беше там работник и...от тогава малко настъпиха промени в семейството ни. Как да...ъм..промени в смисъл такъв, малко вече се чувстваш така засегнат, наранен, обиден, щото имаш претенции, че вървиш праволинейно, па в един момент законът те наказва, значи нещо...нещо не е, не е така, както го казваш, но в крайна сметка и това се случва. Това беше нещото, за което аз за първи път се наложи да вляза в къща да работя там, в тая „пиядина“, щото на

едно място и къщата и работата. И на първата седмица аз прецених, че трябва да споделя на тея хора за проблемите на моя мъж в Италия, за да може да знаят, а не да останат изненадани. Шото сега тука вече няма значение дали си циганин, дали си българин. Българинът в чужбина е егоист. Се някой ще се намери да дойде да каже на хората истината и по тоя начин аз не исках да си излагам името .Споделих на жената. Това беха хората, които страшно много ме подкрепиха и ми казаха „Виж кво - не се притеснявай, случват се и такива неща. В момента ние излизаме на улицата, блъскаме някой с колата, ставаме убийци, ставаме ..отиваме в затвора и ние. Ти доказа, че си откровенна и това може само да ни радва.”

Просто така го чувствах. Единственият проблем беше, че аз първата година просто не посмях да им споделя, че съм циганка. Обаче вече шест години хода там. На третата година реших да им го споделя, шото страшно доверие се получи при тея хора. Не са обикновени хора. Хора са с влияние, с имоти, и просто трябваше да им го споделя това нещо. Еми аз направо съм останала потресена и учудена от тия хора. Тея хора се разплакаха, аз като им споделих, че съм циганка. И го споделих, защото те имаха също, може би, както повечето българи тука, нали знаете, всички цигани се слагат под общ знаменател, което не е правилно за мен. Слушах и историите. Тя ми разказваше, че единственият страх, който има в живота, е само страха от циганин - да не срещне циганин. И малко или много аз се чувствах неудобно от това нещо. И така..дойде и време малко да ме опознае, шото семейството ми е идвало там на гости на тея хора в къщата . И на третата година реших да ѝ споделя. Казах ѝ „ Виж кво, ти постоянно ми говореше, но аз ти дадох възможност да опознаеш една циганка, едно циганско семейство, за да не си мислиш, че абсолютно всички са еднакви. Както и вие италиянците не сте всички еднакви.”

И това е... и общо взето и лошите периоди в живота ми, но най-лошият период в живота ми...Когато имах един вуйчо, един брат на мойта сестра... на мойта майка, който бехме привързани към него, това беше човека, който ме въведе в търговията, в запознанството, в общуването с хората, в изграждането на здраво и стабилно семейство. Когато са се получавали такива, сега го осъзнавам, че са елементарни проблеми, не е било нужно да се стига до такива нерви и истерии в по-младите години на брака, шото знаете в едно семейство винаги има в началото некакви разправии. И то не между младите, а винаги от старите. Той е бил човекът, който ми е казвал

„Едно семейство се крепи, и това да го запомниш от мен, тогава, когато възникне проблеми се вижда тея хора дали може да са семейство, защото при първия проблем не може човек да се откаже от семейството.”

И когато се случи тая история с моя мъж в Италия, това са били думите, които до ден днеска са ме държали аз да имам семейство. Шото винаги е казал, че проблемът показва дали двама души могат да са семейство, шото с лесното може всеки да живее, с трудното не може всеки да издържи и всеки търси лесното. Така че, доста думи съм запомнила от моя вуйчо и вече неговата смърт беше голям шок за мен. Не само за мен, абсолютно за цялото семейство, за цялата фамилия. Това е най-лошият период, с всичко останало и детето с проблемите и други проблеми, и с мъжа ми в Италия, но загубата на тоя човек е била най-лошия период в живота ми. От там нататъка, ако вас ви интересува вече нещо... Благодаря !